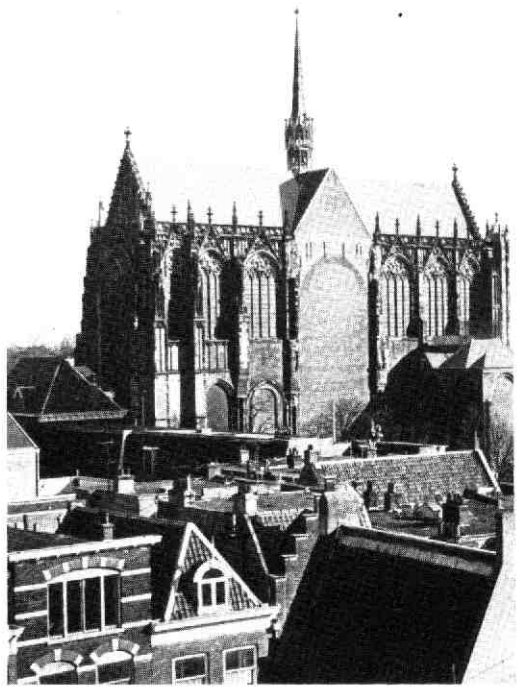

THEUNES HAAKMA WAGENAAR, ARCHITECT

UTRECHT 5 MEI 1908 - 2 SEPTEMBER 1986

Op 2 september j.l. overleed Toon Haakma Wagenaar, 78 jaar oud, nog volop productief bezig en vol plannen voor wat hij nog wilde doen. Voor de vrienden en vakgenoten betekent dit overlijden het einde van een tijdperk. Van één deelgebied van de architectuur, de gotiek, wist hij om zo te zeggen alles wat er maar van te weten viel. Een periode uit de bouwkunst, die topprestaties van de menselijke geest voortbracht, zoals Utrecht's Domtoren. Deze nam van hem als kleine jongen al bezit en bepaalde de voorkeur die hij zijn leven lang voor gotiek zou houden. Hij was bereid, vrijwel onbeperkt tijd te steken in de oplossing van een daarmee verband houdend probleem, dat hij zichzelf - of een ander hem - voorlegde. Maar ook aan wat hij voor zijn vriendenkring maakte kon hij onvoorstelbaar veel tijd besteden. Trouwens, ook dáárbij kwam haast altijd de gotiek wel om de hoek kijken, niet alleen bij de mooie spellen en kaarten, maar zelfs in de map die ik bij mijn 60ste verjaardag kreeg en die getiteld was: „nu eens geen gothiek“. Veel zaken kwamen daardoor wel eens wat later klaar dan de bedoeling was, maar áf waren ze dan wel!

Hij was in ons vak een van de laatste nog actief bezigen van diegenen die niet alleen studeerden voor de oorlog, maar ook toen al een bijdrage leverden aan het vak: het Buurkerkboek, met de allure van een proefschrift, kwam in 1936 gereed. Niet alleen omdat hij zelf zo'n markante vertegenwoordiger was van zijn

generatie, sprak ik van het „einde van een tijdperk“. Maar ook omdat niemand anders dan hij zo levensrecht de generatie vóór hem kon oproepen. Wie kan er nu nog reproduceren, hoe Berlage sprak, of Van Heuvelom? Of Deneux, de restaurateur van Reims na 1918, die hij in diens blinde laatste jaren altijd zo trouw bleef opzoeken?

Gelukkig heeft hij in de laatste 15 jaar redelijk wat van zijn fenomenale kennis in boeken en artikelen op schrift gesteld. Te zijner tijd hoop ik alle publicaties eens op een rij te zetten!). Van de even fenomenale tekeningen werden er een aantal bij die publicaties afgedrukt. Ook waren er exposities van zijn werk op de afdelingen Bouwkunde van de Technische Hogescholen te Eindhoven en Delft, de laatste meer compleet en begeleid door een aardige catalogus. Helaas kwam het nooit tot een tentoonstelling in Utrecht zelf.

Maar er is nog zoveel méér, ook in de prachtige schetsboeken die herinneren aan 't beroemde schetsboek van de 13e eeuwse architect Villard de Honnecourt. Eén belangrijk manuscript, neerslag van een leven van studie, over de Dom ligt al vrijwel klaar; we zullen er voor moeten zorgen dat dat tot uitgave komt. En waar theorie en praktijk bij hem steeds hand in hand gingen (men denke aan de restauraties van de St. Aegtenkapel te Amersfoort en het huis Drakenburch te Utrecht), zouden we er óók voor moeten zorgen, dat de door hem zo zeer verlangde en bij voor-

keur al zorgvuldig uitgetekende dakruiter op de Domkerk kan worden gerealiseerd?). (Zie foto). Hij is het waard, dat Utrecht in zijn hoogste silhouet een aandenken aan hem bewaart. Als iemand een trouw kind van zijn stad was, was hij dat.

Naast de vakkennis, waar we zoveel van leerden, en het al genoemde acteertalent waren er andere eigenschappen die hem zo boeiend maakten: de liefde voor de muziek, steeds terugkomend in deze familie, de hobby voor oude treinen en de interesse in natuurfenomenen als zonsverduistering. Daarboven: trouw aan zijn vrienden als aan de stad. Gezin en familie be-

tekenden veel voor hem, en dit was wederzijds, maar ook daarbuiten waren de banden sterk. Het „tijdperk dat is afgesloten“ zal ons blijven bezighouden en het werk van Haakma Wagenaar zal ook voor wie ná ons komen belangrijk zijn!

C. L. Temminck Groll

Noten:

- 1) Het is onverantwoord op korte termijn een bibliografie samen te stellen. Zijn publicaties omvatten een halve eeuw en zijn zeer verspreid.
- 2) Leden van de Utrechtse Klokkenspelvereniging: heeft u gezien, dat deze dakruiter al figureerde op het omslag van het programmaboekje van deze zomer?

IN EN OM DE DOMKERK

Zo zal de titel zijn van het boekje, dat medio 1988 onder verantwoordelijkheid van de Publiciteitscommissie Restauratie Binnenstadkerken van Utrecht gaat verschijnen ter gelegenheid van het gereed komen van de restauratie van de Domkerk.

Omdat bij die gelegenheid tevens de voltooiing van het voor ons land unieke zogenaamde „VIJF KERKEN RESTAURATIEPLAN“ zal worden gevierd, zullen er verschillende activiteiten worden ondernomen.

Een van die activiteiten betreft de aan city-pastor ds. J. Kronenburg en mij verstrekte opdracht om de serie van 5 boekjes „In en om . . .“ te completeren met een uitgave „IN en OM de Domkerk“.

Dat lijkt een eenvoudige opdracht, maar dat is het helemaal niet. Om aan die opdracht te voldoen roepen wij uw zeer gewaardeerde hulp in. Wij doen deze oproep nu reeds, omdat u op die manier even de tijd heeft om na te denken over het antwoord op de vraag of u over materiaal beschikt, dat eventueel voor publicatie in aanmerking komt in het kader van het genoemde boekje „IN en OM de Domkerk“. Het gaat eenvoudigweg om fotomateriaal of gedrukt materiaal, waarop en waarin bepaalde gebeurtenissen in de kerk zelf, op het Domplein, in de kloostergang, Achter de Dom, in de Trans, de Korte Nieuwstraat, het Wed. de Vismarkt, het Oudkerkhof, de Domstraat, de Voetiusstraat en wellicht ook in de

Keistraat zijn afgebeeld. Ik denk aan aubades op het Domplein, studentenbetogingen, onthullingen van monumenten, ik denk ook aan het paleis „Lofen“, aan de Hervormde gemeenteschool, het Hervormde dienstgebouw Domplein 3 en gaat u zo maar door. Waar ik nog wel op moet wijzen is, dat het materiaal goed van kwaliteit moet zijn, omdat anders geen publicatie kan volgen. Bovendien is het de vraag of ik niet teveel materiaal van u ontvang, waardoor ik zal moeten selecteren, samen met ds. Kronenburg en met de uitgever, de heer B. van Rossum, die ook de andere boekjes heeft verzorgd.

Indien u zich bijzonderheden herinnert, die naar uw mening in het boekje niet mogen ontbreken dan houden wij ons voor een mededeling daarover graag aanbevolen, óók wanneer daar geen illustratie bij geleverd kan worden.

Wanneer u iets voor ons boekje hebt kunt u dit het beste laten weten aan het bureau van het City-pastoraat der Hervormde Gemeente, Achter de Dom 1, 3512 JN Utrecht. Na ontvangst van de gegevens en het illustratiemateriaal gaan wij aan de slag.

Voor de beantwoording van deze oproep denken wij aan een uiterste termijn van 1 december a.s.

Ds. Kronenburg en ik danken u bij voorbaat voor uw interesse en als het kan ook voor uw reactie.

A. Graafhuis

TE KOOP

Jaarboekje „Oud Utrecht“ van 1925 t/m heden (geheel compleet behoudens deeltje uit 1924) + Maandblad „Oud Utrecht“ van 1962 tot heden.

Jaarboekjes grotendeels ingebonden, tijdschrift volledig ingebonden behoudens laatste 2 jaargangen.

Gaarne reactie met bod (ook voor gedeelte) aan ondergetekende.

Dr. H. M. Beumer
Leidseweg 103, 3533 HB Utrecht
Telefoon: 030-93 25 65.

SINTERKLAASVERKOOP

Ook dit jaar wordt in het gebouw van de Gemeentelijke archiefdienst weer een Sinterklaasverkoop georganiseerd: op *dinsdag 2 december a.s. van 19.00 tot 20.30 uur*.

Foto's van de Gemeentelijke Fotodienst en fotografische reproducties van materiaal uit de Topografisch-Historische Atlas zullen te koop worden aangeboden, alsmede uitgaven van de Gemeentelijke Archiefdienst en - uiteraard - van de Vereniging Oud-Utrecht, zoals Jaarboeken vanaf 1954 en (zeer) oude Maandbladen tot de setjes prentbriefkaarten en (nog enkele) litho's van Dirkje Kuik.

J.A.C.M.